

دائرة مخصوصه

درسهاده باب عالی جاده سنده

محل اداره :

مصلحت القلم

۱۳۲۶

اخطار :

مسلمانه موافق آثار مع المنوبه

قبول اولنور

درج ابدلهين آثار اعاده اولنور

دين ، فلسفه ، ادبيات ، حقوق و علوم دن باحث هفته لاق رساله در

مؤسسه لری : ابو العلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

سنه لکی

۳۰

۲۰

۱۰

۶۰

۸۰

۸۰

درسهاده

ولایته

مالک اجنبیه

تاریخ تاسیسی :

۱۰ تموز ۳۲۴

درسهاده نسخه سی ۵۰ پاردور

قیرلهدن مقوا بورو ایله کوندریایر سه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

درسهاده پوسته ایله کوندریایر سه ولایات بدلی اخذ اولنور.

حقیقت الوهیتک بیانمسی التجاب ایتیموب بوجه ما یعنی یالکزموجودیتنی
بیلمه نك كفايت ایدہ جگنی درمیان ایله کنه و حقیقت الہیہ نك معلوم
ارلہ مایہ جغنی سویلہ مشلردر .

حضرت موسادن فرعون « وما رب العالمین » یعنی رب العالمین
دیدیکك شینك حقیقتنی ندر ؟ دبو سؤال ایتش ایکن سؤالک
مجراسنی تبدیل ایله اسلوب حکیم تعبیر اولنان مسلك بدیع داخلندہ
ادارہ کلام ایدہ رك جواباً یرایله کوك و میانہ لرنده کی عوالمك ربی
بیورلمسی ذات وماہیت الوہیتدن بحث ایدلیہ جگنہ دلیلدر دیدیلر .
معلومدر دینلر جواز عقلیدن معلوم دکلدر دینلر وقوعدن
بحث ایتشلردر دیہرک آرہ لرنده ک . نزاعی نزاع لفظی یہ ارجاع
ایدنلر اولمش ایسده برنجی فرقہ نك بالادہ کوسمتریلان دلیللری
بو توجیہدن اوزاقدرد ذات الوہیت نہ شرعاً نہ عقالاً فکر
ایچون جولانکاه اولہماز چونکہ انسانک نظر عقلین حس
ضرورت ، تجربہ یہ مستنددر . حالوکہ بالاجماع بونلرک ہیج
بری حقیقت الہیہ نك انکشافنہ واسطہ دکلدر . مصنوعات نظر ،
صانعک کنہنی افہامدن قاصردر علی الامادہ معمولات صنعایہ
باقیلہ کورولورکہ فاعلنك حقیقتنی اعلامہ کفايت ایتز انسان
یکی یاللمش مکمل بر بنا کورور بئانک حین انشاسندہ اوستہ نك
معمارک موجودیتنہ حکم ایدر . فقط او معمار واو اوستہ نی
تشخیص ایدہ مز . انسانلر تفکر ایله مأموردلر . انجق مأمور بہ
اولان تفکر الوہیتی جولانکاه فکر ایتک دیک دکلدر ، مصنوعات
واحکام طبیعیہ یہ نظر صحیح ایله جناب حقک موجودیتنہ استدلال
وبو خصوصده یقین حاصل ایتک ایچون مکونات واورادہ جاری
اولان آثار قدرت صمدانیہ اجالہ فکر دیمکدر . « قل انظروا ماذا
فی السموات والارض » معنای جلیلی جیم قوللرمہ سموات وارضہ
ناصل بر قدرت بالغہ نك حکمفرما اولدیغنی تفکرلہ امر ایت دیک کہ
مأمور اولدیغمز تفکر کائناتدہ جاری اولان سنت الہیہ وقرانین طبیعیہ
نظر ایدہ رك موجودیت و قدرت فاطرہ ایچون دلائل تکثیریلہ عظمت
الوہیتک قلوب عباددہ تقریرنہ خدمت ایدر یوقسہ کنہ وماہیت حق
ادراکہ وسیلہ اولہماز .

قوانین طبیعیہ یہ نظر دنیادی . زیرا آیت جلیلہ دہ کی ظرفیت ،
سموات وارضہ اولان نظرك مقصود بالذات اولمایوب بلکہ اورادہ
حکمران تجلی اولان جناب حقک قدرت وسنت الہیہ سیلہ ذاتک
عظمت و قدرتنہ استدلال ایچون اولدیغنی افہام ایدر .

« انظروا السموات » بیوریلہ ایدی مجرد اجرامہ نظرك کفايت
ایدہ جگنی افہام ایدردی . فقط آیت جلیلہ دن مقصد ، مصنوعات ایله
صانعک یالکزموجودیتنہ استدلال دکل بلکہ شوقہ مینا بوارض
غیرانک ہر برندہ جاری اولان آثار قدرت وعظمتلہ خالقنك اوصاف
جلیلہ سنہ دلیل انی صورتیلہ استدلال ایتکدرکہ ہونك ایچون قوانین
طبیعیہ یہ وقوف ایستہ .

قارشی قوہ قانونیہ یی تجسیم ایدن بر مجاسدہ انلرجہ اہمیت مخصوصہ یی
حائز اولان کتابتی استخفاف ایلہ منی متضیات تراکتہ بیلہ توافق ایتز .
ماشك آزانی چوتاغی بر منصبك اہمیتنی تعینہ مدار اولہماز .
بوكون انكلترددہ حکامہ معاش تخصیص ایدماش اولماندن طولانی
بونلرک قدر ومنزلتلیزك نزل ایتسی ویاخود بسیتون . مفتود فرض
اولنسی نصل طوغری اولہ بیلور . بیک غروش معاش دکل ہیج
معاشی اولماش اولسہ بیلہ مدعی عمومی معاونکی وظیفہ نك قوہ
عدلیہ دہ داخل بولنسی اہمیتنی تبیین ایچون کانیدر . بناء علیہ (عادنا
کتابت درجہ سندہ بر مأموریت) و (بیک غروش معاشلہ) کی قیدلر
نامحکلدر . اظہار ایدن حذر ایتسہ یدک مدعی عمومیلر ایله اجزای
محکمہ دن معدود کتبہ حقندہ کی قانونلرمزك تصریحات مخصوصہ سنہ
وبونلرہ بخش اولنان امتیازاتک نتایجی برر برر موضوع بحث ایدردک
علمای حقوق خصائص قوایہ پک زیادہ اہمیت ویرمش ہیج بر قوتک
دیگری تحت تأثیرہ آلامسی ایچون بتون تفرعاتی نظره آلہرق قواعد
مخصوصہ وضع ایتشلردر . ایستہ قانونلردہ مشہود اولان نتائج ہب
بودوشونجہ لرك محصوایدرد . بناء علیہ تفرعات موجودہ نك ذکر اولنان
اساسلرہ ارجاعنہ متدار اولہ جق تصریحات مجلدات وجودہ کتیرہ بیلور
بر ماہیتدہ درر .

مع مافیہ مکتب حوقدن نشأت ایتش وسنلرجہ اودار النیض
عالیہ تعلیم وتدریس ایله اشتغال ایتش اولان ناظر وکیلی افسدی
حضرتلریزك مدعی عمومیك وظیفہ سنہ اہمیتدن عاری کورمسی وقوہ
عدلیہ کی کتابتی (عادتاً کتابت) تعبیریلہ مطرز اولہرق بیان ایتسی
قانونک شو نقاطنہ عدم وقوف واطلاعلرندن نشئت ایتماشدر . زیرا بویلہ بر
نقیض حضرت استاد حنندہ متصور دکلدر . انجق (الغریق یتشہب
بالکل شیء) قبلندن کایشی کوزل برای مدافعہ سویلنمش سوزلردر .
آنیاً عیاناً نقل اولہ جغنی وجہلہ مشار ایلہ (اگر منحل اولان مأمور
ریت انضا ملازمکی اولسہ ایدی ہرکس بو وظیفہ یی ایفا ایدردی .
لکن مدعی عمومیك وظیفہ نك دہا مہم اولدیغنی) بیان صورتیلہ
بومأموریتك اہمیتلرکی حنندہ ایکی دقیقہ اول سرد ایلدکاری
مطالعہ یی بالذات رد و جرح ایتشلردر . نتہ کم کتبہ تقسیماتہ دائر
اولان افادات سابقہ لری دہ قوہ عدلیہ دہ بونلرہ ویریلان اہمیت قانون
نہ نك نظر تدقیق فاضلانلرندن دور قلاماش اولدیغنی کوسترین
احوالندردر ،

مابعدی وار

ماردینی زادہ : ابو العلا

حقیقت الہیہ ادراک اولنہ مز

علمای متکلمینک چوغنی صفات الہیہ یی بیلمکہ تکلیف واقع
اولدیغنی خالوکہ ذات بیانمکجہ صفاتک بیانمسی ممکن اولہمیدجغنی
جہتلہ حقیقت الہیہ نك معلوم اولسی لازمکجہ کنہ ذاہب اولدیلر .
سده جلال محلی وسائر کبار متکلمین صفات الہیہ یی بیلمک ایچون

« ان فی خلق السموات . . . » آیتوں کی اضافتوں پر بودیقہ یہ مبتنی در ملکوت سموات ، خلقت کائناتہ فکر بشری ارشاد ایدہ جک دقایق واسرار نامتہا بدر استکشاف ایدیلدجک ہاتف معنوی « متصد ایلریدہ در » ندایہ جناح عرفانہ قوت ویرہ درک فضای خیرتہ سوق واعلا ایدرکشہ فیات ایلریدجک فکر بشرک حوضہ شمول و احتواسندن خارج نامتہا ہی اسرار ربانیہ کورولور ایشہ اووقت ذات الوہیتی الکبیوک ادراک ، ادراک ایدیلہ یہ جکی درک ایتمک اولدینی اکلشیر .

الجز عن درک الادراک ادراک

والبحث عن سرالذات اشراک

اسکوبلی حافظ فرید

« سلائیکن »

تِلْكَ الْحَقَائِكُ

اک بیوکارندن عد اولنسا عجائب سبعہ عالمدن بری ایدی . روایات تاریخیہ نظرآ (ہیکک) ارتقاعی ایکوز قدم بواندینی حالہ بریانی مدخلک برکنارینہ و دیگر ایغی مدخلک او برکنارینہ اقامہ ایدلمش اولدینندن اک بیوک یلکن کیلری پوپہ حائندہ ایکی بجای ارمسندن کچوب کیدر ایدی . ہیکک صاغ النہ کیجہ این سفائہ آرائہ طریق ایتمک ایچون برقرار وازامش . بونک اعمالہ میلاد عیسادن ۳۰۰ سنہ اقدم شارس طرفندن باشلانوب یکر می ایکی سنہ طرفندہ اکال ایداش واللی سکز سنہ یابرجا اولدقندن صوکرہ وقوع بولان برزلزلہ ایلہ کنار بحرہ دورلمش ، ہجرت سنہ نبویہ نک الانجی سنہ سنہ قدر ہیکل بو حالہ قلمش ایکن تاریخ مذکورہ اول ملک امویہ طرفندن جزیرہ فتح ایدلکدہ ہیکل بریہودی یہ صائلمش ، راوینک حکایہ سنہ کورہ ہیکلی اشترا ایدن یہودی آنی بوزدیروب طقوز یوز دہ یوکی تونج قالدیرمش .

فرداسی کون ردوسدن قالدق . هوا کشادہ و فقط ایکی رفیقک مفارقتندن کوکلر غمکین ایدی ، کال بک باللی ایتمک ایستہ میورایسہ کاه :

ایستہ میدان حیت قاجہ ای جلاد ظلم

یاسنی محو ایلسون مولی جهانندن یانی

بئی وکاه :

نہ افسونکار ایمشک آم ای دیدار حریت

اسیر عشقک اولدق کرچہ قورتلدق اسارتدن

بیتی کی لسانہ بلا اختیار توارد ایدن ابیات ایچندہ مندرج تاثری قلبن فوران ایدیور ایدی . ایکی نشہ ایلہ دکلسدہ ینہ برآرہلق خیلی سوزلر صحتلر ایدلری . حانیہ یوانہ دوام ایدیور ایدی .

احکام طبیعیہ سالم بر فکر ایلہ اطلاع حاصل ایدنلرہ ہیچ واقف اولمایانلرک معرفت حق خصوصندہ کی یقینلری بردکدر . زیرا مدلولک درجہ ضعف وقوتی دلیک درجہ سنہ تابعدر .

اکلاشیلیورک تفکر ، بتون بتون ظواہر کائناتہ حصر فکر اولماذینی کی ذات الہیہی احاطہ یدہ سبب اولہ ماز . غایتی ، موجودیت ربانیہ حقندہ استحصا یقین ، قدرت بالغہ وربویتی مشاہدہ ایلہ انسانی ذوقیاب ایتمکدر « وان الی ربک المنتہی » جناب حق محبوب دکدر . چونکہ محبوب اولسہ ایدی وجود الہیسی محصور اولوردی . محصور ایسہ حاصرینک تحت قہرندہ در . « تعالی اللہ عن ذلک » انجق عتول بشرانی ادراکدن محبوب وقاصر در . کندی ماہیت واحوال طبیعیہ سنی بیلکدن عاجز اولان عقل بشر ماہیات موجودہ دن ہیچ برینہ شبیہ اولیان حقیقت سبحانیہی بالطبع ادراک ایدہ من . انسانلری اثر دن مؤثرہ استدلال طریقہ نظر و تفکرہ سوق ایتمک مؤثرک حقیقتن کشف ایچون اولمایوب آثار و مکنوناندکی شئونات سبحانیہ و اطائف ربانیہ کی کورمکک اوصاف جلیلہ صمدانیہ کسب وقوف ایتمک ایچوندر بو تقدیردہ علم ہیأت و حکمت طبیعیہ درسلی مأمورہ اولان تشکرک مقدمہ سیدر . کرچہ تربیہ اسلامیہ موجبہ دہانکام صباوتدہ ابون طرفلرندن وقوع بولان تلذذات وعادات مستحسنہ اسلا مہدن اولان مواعظ ثمرہ سی اولہرق مسلمانلر آزمسندہ جناب حقک صفات ثبوتیہ و سلبیہ سنی ، عظمت و قدرت الہیہ قسماً استدلال طریقنی بیلین نادر ایسہدہ علم ہیأت و حکمت طبیعیہ منتسبلرینک عقل سلیم صاحبی اولانلری شاہراہ استدلالرندہ باشہ جہ سیر و حرکت ایدرلر . بونلرک متخصصلری عظمت ربویتی قارشیسندہ بہت وحیرتہ در . محققین صوفیہ نک علم تزايد ایتدجک حیرت آرتار دیہلری بونکتہ ہی اشرا ب ایدر . علوم طبیعیہ واقف اولانلر دقائق کائناتی تخری ایتدجک یکی برلطیفہ منویہ یہ تصادف ایدرلرک بولطیفہ قدرت بالغہ نک نوظہور برانموزجی اولور ارض و سما وجوہوایہ مودوع خزائن غیبیہ و سرائر طبیعیہ بی نہاید در بونلرہ مطاع اولدجک قدرت فاطرہ باشہ بر عظمتہ تجلی ایدر نہایت کائناتدکی بدایعک اسرارینی استکشاف خصوصندہ لال قالدقنرینی اکالارلردہ دکل ماہیت الوہیتی تقدیر قوہ مبدعہ و حکمت سبحانیہی بیلہ تعریف و تحدید ایدہ میہ جکلرینی درک ایلہ « سبحان من تحیر فی صنہ العقول . سبحان من بقدرتہ یعجز الفحول » مالیلہ ترنمساز حیرت اولورلر سطحی بر نظر ، بسیط بر تفکرلہ بتون مکنوناتی احاطہ ایدن حکمت بالغہیہ بالوقوف تأملک ، بوانکی نظر واستدلالدن متحصل قوت ایمان ایلہ ذوق وجدانک آرلرندہ کی فرق ثری ایلہ ثریا آرلرندہ کی فرق قدر در احاطہ لی بر نظرک انتاج ایدہ جکی یقین و ایمان ، ناقابل اندراس وزوال سطحی نظرک بخش ایدہ جکی عرفان ایسہ اور و محک آغی کی خفیف و اوافق بر تماشہ قارشی مایل اضمحلالدر « قل انظروا ما ذافی السموات والارض » آیت جلیلہ سندہ کی ظرفیت « ملکوت السموات . . . »